

غار چیست؟

غار حفره ای است که بطور معمول بر اثر حل شدن سنگها با آب و ذوب شدن یخها ایجاد می شود. بزرگترین و شگفت انگیزترین غارها در سنگهای آهکی بوجود آمده اند. بعضی غارها، فقط یک حفره کوچک اند که فقط یک نفر می تواند وارد آن شود و برخی دیگر، گذرگاهها و اتاقک های تو در تو دارند. غارها، محل های طبیعی درون کوهها و زیر زمین هستند که در برابر تهدیدات، شرایط جوی نامناسب و حیوانات وحشی، پناهگاه خوبی محسوب می شوند. این غارها اولین نقاط مسکونی انسانها بوده اند. غارها به دو نوع طبیعی و مصنوعی تقسیم می شوند و غارهای طبیعی به اشکال گوناگون وجود دارد، از جمله غارهای انحلالی، غارهای صخره ای، غارهای آتشفشانی (ماگمایی، گدازه ای)، غارهای دریایی، غارهای فرسایشی و غارهای یخی و یخچالی. اکثر غارهای طبیعی از سنگ های آهکی تشکیل شده که ارتباطی مستقیم با تشکیلات سنگهای رسوبی دارند. غارهای مصنوعی که تعداد آنها در ایران فراوان است به منظور اهداف گوناگون توسط بشر در طول دوره های تاریخی ساخته شده اند. در ایران غارهای فوق العاده زیادی وجود دارد که اغلب آنها هنوز کشف نشده و یا پای بشر به آنها باز نشده است. غارها به واسطه شرایطی مثل فقدان انرژی و مواد غذایی، زیستگاههای بسیار ضعیفی برای جانوران هستند.

مزایای مطالعات غارشناسی :

مطالعات غارشناسی می تواند در آب شناسی، کنترل سیلابها بویژه درزمینهای آهکی، ساخت پل ها و تونل ها و سدها، در چینه شناسی، دیرینه شناسی، زیست شناسی گیاهان و جانوران غارزی و جلب توریست کمک شایانی بنماید.

تاکنون ۶۲ غار در استان شناسایی شده است که اسامی آنها به صورت ذیل می باشد :

۱- غار آقا سید عیسی (فارسان)	۲- غار اردل
۳- غار اشکفت بازفت	۴- غار اشکفت جونقان
۵- غار اشکفت سیاه (موسی آباد)	۶- غار اشکفت شلیل (لردگان)
۷- غار اشکفت لردگان (لردگان)	۸- غار اصحاب کهف (زرکوه)
۹- غار امام قیس (بروجن)	۱۰- غار یزی یک (فرخشهر)
۱۱- غار یا لام (چلگرد)	۱۲- پیر غار (فارسان)
۱۳- غار تاپو (یک) (دزک)	۱۴- غار تاپو (دو) (دزک)
۱۵- غار آقا (شمس آباد)	۱۶- غار ترمیش (فرخشهر)
۱۷- غار تنگ خراجی (خراجی)	۱۸- غار جهان بین (هفشجان)
۱۹- غار جهان بین (۲) (هفشجان)	۲۰- غار جهان بین (۳) (هفشجان)

- ۲۱- غار چاه سفید (۱) (هفشجان)
 ۲۲- چشمه سهراب (بابا حیدر)
 ۲۳- غار چهل پله (شلمزار)
 ۲۴- غار خوش آب (چلگرد)
 ۲۵- غار دره برفگیر (شلمزار)
 ۲۶- غار دره گاهکده (لردگان)
 ۲۷- غار دیریزنو (مال خلیفه)
 ۲۸- غار رخ (۲) (فرخشهر)
 ۲۹- غار زنده به گور (بازفت)
 ۳۰- غار سراب (بابا حیدر)
 ۳۱- غار سنگ آویز (دزک)
 ۳۲- غار سنگ سفید (۲) (فرخشهر)
 ۳۳- غار شهسوار (لردگان)
 ۳۴- غار غاران
 ۳۵- غار کلاچیکو (بازفت)
 ۳۶- غار کوه سوخته (شلمزار)
 ۳۷- غار کوه شیخ (اشکفت جونقان)
 ۳۸- غار لاشوری (بارده)
 ۳۹- غار میرشکار (شلمزار)
 ۴۰- غار نای شمس آباد (شمس آباد)
 ۴۱- غار یورینچه (هفشجان)
 ۲۲- غار چاه سفید (۲) (هفشجان)
 ۲۴- غار چوبین (چوبین)
 ۲۶- غار حمزه علی (بلداجی)
 ۲۸- غار دربند (فرخشهر)
 ۳۰- غار دره دولی (فرخشهر)
 ۳۲- غار دولدل
 ۳۴- غار رخ (۱) (فرخشهر)
 ۳۶- غار زردکوه (چند غار)
 ۳۸- غار سالدارون (بابا حیدر)
 ۴۰- غار سرحد ساطح (لردگان)
 ۴۲- غار سنگ سفید (۱) (فرخشهر)
 ۴۴- غار شکم پاره (فارسان)
 ۴۶- غار شیخ رجب
 ۴۸- غار کراحمد (دزک)
 ۵۰- غار کلخونک دان
 ۵۲- غار کهبد (بروجن)
 ۵۴- غار گاخفت (سودجان)
 ۵۶- غار منج (لردگان)
 ۵۸- غار نافچ (نافچ)
 ۶۰- غار یخی چما (چلگرد)
 ۶۲- غار یخی ماربره (صمصامی)

غار آقا سید عیسی :

غار سید عیسی در ارتفاع ۲۳۵۰ متری و در مجاورت شمالی مسیلی با نام لاشک استقرار یافته است. این غار در فاصله ۸۰ کیلومتری شمال غربی شهر فارسان و شمال غرب روستای گوجان واقع شده است. طول غار ۳۳۰ متر، پوشش گیاهی مربوطه گون، تیغ، می باشد و گونه های جاروی وحشی، سرپوشک، گوش بره، کتو، علف گوسفندی، زلف پیرزن، شکر تیغال، مچه، کاسنی، گل گندم در آن دیده می شود. از نظر مرتعی منطقه عمدتاً شامل مراتع ضعیف و متوسط می باشد.

آثار تاریخی و باستانی مشاهده می شود و دارای آثار فسیلی و توان بالقوه گردشگری است، چشمه آب انتهای غار است ۳۰ متر ابتدای غار به قدمگاه معروف بوده و همین محل باعث جذب گردشگران می گردد.

غار سراب باباحیدر:

در جنوب غربی باباحیدر واقع شده و فاصله مکانی این غار با غار سید عیسی ۴ کیلومتر می باشد و این دو غار به عنوان غارهای با ارزش اکوتوریستی نامیده شده اند. غار مذکور آبی بوده و موارد استفاده آن بعنوان پناهگاه حیات وحش (استراحتگاه خرس قهوه ای) گزارش شده است. غار دارای ارزش اکوتوریستی است و نوع غار و ساختار زمین شناسی آن کارستی (آهکی) می باشد .

غار یخی چما (چلگرد) :

غار یخی چما در مجاورت روستای شیخ علیخان در فاصله ۲۵ کیلومتری چلگرد از توابع بخش مرکزی شهرستان کوهرنگ استان چهارمحال و بختیاری قرار دارد.

قرار گرفتن در دره‌های عمیق و انباشت حجم برف‌های چندین ساله در این غار سبب شده است تا قندیل‌های یخ و توده‌های عظیم برف به صورت دائمی و در تمام فصول سال باقی بمانند. این غار به بزرگ‌ترین منبع آب شیرین ایران شهرت دارد و یکی از نادرترین و اعجاب‌انگیزترین غارهای این استان به شمار می‌رود که از زیر یخ‌های آن، چشمه‌ای با آب سرد جریان می‌یابد و در نهایت به سد کوهرنگ می‌ریزد. نام این غار یخی (چما یا چی‌ما)، برگرفته از گویش رایج بختیاری عشایر منطقه است.

غاراشکفت سیاه :

این غار در نزدیکی روستاهای سرتشنیز و موسی آباد قرار دارد . دارای غارسنگ هایی به شکل استالاکمیت و رونده بوده و چاه این غار به لحاظ داشتن روشنایی مأمّن یک نوع کلاغ به نام جیر می باشد .

غار تاپو (شماره ۱) :

در نزدیکی شهر دزک قرار گرفته که در قدیم به عنوان سیلوهایی از جنس گل و کاه که در قدیم به عنوان محل ذخیره غلات و حبوبات استفاده شده است . طول غار ۵۰ متر است. غار محل زندگی کبوتران می باشد و نوعی خفاش نیز در آن دیده می شود بطوریکه تا ارتفاع ۲ متر از فضله کبوتر انباشته می شود .

تنگ خراجی :

غار در کیلومتر ۲۵ جاده شهرکرد به شلمزار واقع گردیده . طول غار ۱۰۰ متر و عمق آن ۱۴۰ متر است ، این چاه غار طبیعی بوده و دارای چکیده و پیکره های زیبایی می باشد ، (غار عمودی) ، جانداري در داخل غار مشاهده نشده است .

غار تنگ خراجی:

در کیلومتر ۲۵ جاده شهرکرد به شلمزار استان چهارمحال و بختیاری، منطقه ای به نام تنگ خراجی وجود دارد که در این منطقه تعدادی غار و پناهگاه سنگی دیده می شود. غار تنگ خراجی در ۴ کیلومتری روستای خراجی و در قسمت شرقی کوه جهانبین واقع شده است. برای ورود به این غار باید به صورت سینه خیز از دهانه تنگ آن وارد شد. مسیر غار دارای سنگ هایی زیبا به شکل گل کلم و در عین حال تیز پوشانده است که به دلیل باریک بودن مسیر پیمایش، سبب پاره شدن لباس می گردد. پیمایش این غار احتیاج به توان فنی و جسمی بسیار بالایی دارد. در این منطقه آثاری متعلق به ادوار پیش از تاریخ دیده شده است

غار جهان بین (چاه غار دوم) :

غار جهان بین در مسیر شهر هفشجان از توابع شهرکرد استان چهارمحال و بختیاری به سمت چشمه زنه در مسیر صعود به قله جهان بین قرار دارد. دهانه این غار در ارتفاع ۲۹۰۳ متری از سطح دریا و در زیر صخره ها واقع شده است.

طول غار جهان بین ۲۰ متر و عمق آن ۸۰ متر می باشد. در کف غار حوضچه بسیار زیبایی با عمق حدود ۸۰ سانتی متر و آبی کاملاً شفاف دیده می شود. درون غار نیز دارای سنگ های زیبایی به شکل های گوناگون است. از آنجا که این غار بر روی خط الرأس کوه جهان بین قرار دارد، به این نام معروف شده است.

غار دزک (تاپو شماره ۲):

نزدیک به روستای سورک است، عمق غار ۱۶۵ متر است، این چاه غار به صورت طبیعی بوده و رطوبت آن بسیار کم است، لاشه پرندگان در درون غار کشف شده است.

غار دیریزنو:

نزدیک به روستای سندگان است، طول غار ۵۰ متر و عمق آن ۹۵ متری باشد. جاندارهای در درون غار مشاهده نشده است.

غار رخ (۱):

نزدیک شهر فرخ شهر است. طول غار ۲۵ متر و عمق آن ۱۵ متر می باشد. جاننداری در درون غار مشاهده نمی شود و پوشش گیاهی مشاهده نشده است.

غار رخ (۲):

نزدیکترین شهر به غار فرخ شهر است. طول غار ۲۲ متر و عمق غار هم ۲۶ متر می باشد. چاه غار به جز سه متر ابتدایی به صورت کاملاً عمودی می باشد.

غار سرحد ساطح:

نزدیک روستای هفت چشمه (سرحد ساطح) است. طول غار ۹۰ متر می باشد. این غار طبیعی بوده و آب از ته غار با جاری شدن در کف و از طریق دهانه خارج می شود. در داخل غار خفاش زندگی می کند. در جنگل های بلوط واقع است.

غار سنگ سفید:

غار سنگ سفید در فرخ شهر از توابع شهرستان شهرکرد استان چهارمحال و بختیاری قرار دارد. غار سنگ سفید همانند چاه (به صورت عمودی) بوده و دارای چکنده و چکیده های زیبایی می باشد. از آنجا که این غار در منطقه حفاظت شده تنگ صیاد واقع شده است، برای ورود به این منطقه اخذ مجوز از سازمان محیط زیست استان و هماهنگی با محیط بانی ضروری می باشد.

غار شهسوار:

نزدیک روستای شهسوار شهرستان لردگان است. طول غار ۱۲۰ متر و عمق غار ۴۰ متر است. این غار به علت وجود یک لایه خاکی باقابلیت شستشویین دولایه سنگی بوجودآمده است. در غار مذکور خفاش در دسته های بزرگ مشاهده می گردد پوشش جنگلی در اطراف غار وجود دارد.

غار کر احمد:

نزدیک روستای دزک واقع شده. طول غار ۹۵ متر و عمق غار هم ۹۵ متر است، به صورت چاه غاربوده و پس از فرود به یخچال بزرگی می رسد.

غار کوه سوخته:

نزدیکترین شهر به غار شهر اردل است. طول غار ۵۰ متر و عمق آن ۲۰ متر است. در طول زمستان برف زیادی درون این غار انباشته می شود و در عمق ۱۵ متری این غار کلاغ مشاهده می شود.

غار کهبد:

در نزدیکی روستای بیژگرد است. طول غار ۳۰ متر و عمق غار ۲۰۰ متر است. یک چاه غار یک تکه است و درون غار خفاش مشاهده گردیده است.

غار میرشکار:

این غار در نزدیکی روستای سلم قرار داشته و طول غار ۱۲۰ متر و عمق غار ۸۰ متر است. غاری است طبیعی که از سه چاه تشکیل شده و دارای غار سنگ های زیبایی می باشد. در درون غار بقایای شاخ گوزن مشاهده می شود و شکل ظاهری و تشکیل غار سنگ روی شاخها نشان از قدمت و پیشینه دور دارد.

غار تانا (گرز رستم) :

با ۶ چاه عمیق ترین غار استان شناخته شده است . وجود ستونهای استلاکتیتی ، استلاکمیت ها و قندیل های پفکی از مشخصات این غار می باشد در نزدیکی شهر شمس آباد قرار داشته و از غارهای آبی می باشد و دارای دستجات خفاش می باشد.

غار در منطقه ای که جنس سنگ های آن از کنگلومرا می باشد شکل گرفته و در حقیقت شکافیست در صخره های بسیار فرسوده کنگلومرائی که نفوذ آب در طول سالیان دراز به آن شکل و شمایل داده ، از این رو ریزش فراوان سنگ در اکثر قسمت های غار بویژه چاه دوم غار محسوس و غارنورد باید در این غار جانب احتیاط را بسیار نگه دارد . تعداد چاه ها شش حلقه است و چاه شماره ۵ با عمق ۷۰ متر که از دو قسمت تشکیل شده و دارای ۵ رول است که ژرفترین چاه تانا است.

غار اشکفت زلیخا :

در شهرستان بروجن و در نزدیکی تالاب گندمان قرار دارد و خفاش در این غار زندگی می کند .

